

Sygn. akt III AUa 508/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 stycznia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Maria Małek - Bujak (spr.)
Sędziowie	SSO del. Maria Pierzycka - Pająk SSA Jolanta Ansion
Protokolant	Sebastian Adamczyk

po rozpoznaniu w dniu 12 stycznia 2016 r. w Katowicach

sprawy z odwołania S. K. (S. K.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych

na skutek apelacji ubezpieczonego S. K.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach

z dnia 9 stycznia 2015 r. sygn. akt VIII U 2223/14

1. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego i przyznaje ubezpieczonemu S. K. prawo do emerytury od dnia 1 września 2014 r.,

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. na rzecz ubezpieczonego S. K. kwotę 150 zł (sto pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu za II instancję.

/-/SSO del. M.Pierzycka-Pająk /-/SSA M.Małek-Bujak /-/SSA J.Ansion

Sędzia Przewodnicząca Sędzia

Sygn. akt III AUa 508/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 września 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział

w C. odmówił ubezpieczonemu S. K. prawa do emerytury w niższym wieku w oparciu o art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.) w związku z tym, iż nie udowodnił on 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach przy pracach wymienionych w wykazie A.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany, poprzez przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury. Natomiast w toku procesu podniósł, że zajmowane przez niego stanowisko elektromontera w kanałach remontowych było objęte wykazem stanowisk, na których praca taka była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji i podkreślił, że nie zaliczył odwołującemu do pracy w warunkach szczególnych żadnego okresu zatrudnienia, bowiem nie przedłożył on na tę okoliczność żadnego świadectwa potwierdzającego taki charakter jego pracy. W wystawionym przez (...)

(...) S.A. zaświadczeniu z dnia 17 marca 2003r. wskazano, że odwołujący u tego pracodawcy zajmował stanowisko elektromontera urządzeń i aparatury trakcji elektrycznej, zaś z pisemnych zeznań świadków i oświadczenia samego odwołującego wynika, że u tego pracodawcy ubezpieczony wykonywał pracę polegającą na przeglądach technicznych pojazdów szynowych. Natomiast do pracy w warunkach szczególnych mogą zostać zaliczone jedynie okresy pracy przy naprawie pojazdów szynowych, wykonywanej w kanałach remontowych, nie zaś przy przeglądach tych pojazdów.

Wyrokiem z dnia 9 stycznia 2015r., sygn. akt VIII U 2223/14, Sąd Okręgowy w Gliwicach oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczony S. K., urodzony (...), w dniu 8 września 2014r. złożył wniosek o emeryturę w wieku niższym, niż 65 lat,

z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach, a 60 lat ukończył (...)

Na dzień 1 stycznia 1999r. legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym

w wymiarze ponad 25 lat, z tym, że w ocenie ZUS, nie udowodnił żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach wymienionej w wykazie A. Ubezpieczony w spornym okresie pracował przy wykonywaniu przeglądów i koniecznych napraw awaryjnych pojazdów szynowych (tramwajów) w kanałach rewizyjno-naprawczych stale, jedynie z przerwami na spożycie posiłku i załatwienie potrzeb fizjologicznych. W czasie dniówki roboczej odwołujący wykonywał przeglądy taboru tramwajowego i w razie wystąpienia potrzeby wykonania konkretnej naprawy lub usunięcia usterki, przystępował do ich wykonania.

Przeгляд stanowiły czynności polegające na sprawdzeniu, czy dana część jest sprawna, natomiast naprawa polegała na wymianie niesprawnej części. W tym czasie odwołujący zajmował się przeglądami i naprawami wyłącznie podwozi tramwajów

i z tego względu stale pracował wyłącznie w kanałach. Odwołujący nie zajmował się prowadzeniem jakiejkolwiek dokumentacji związanej z przeglądami. Tymi czynnościami zajmował się mistrz. W pierwszej kolejności, do obowiązków odwołującego należało wykonywanie przeglądów, bowiem każdy wagon posiada okres dopuszczenia do transportu pasażerów, zaś po jego upływie musi być wykonany przegląd techniczny,

w celu dopuszczenia do dalszego użytkowania i określenia kolejnego terminu przeglądu technicznego. W ramach takiego przeglądu sprawdzano poszczególne podzespoły

i prawidłowe ich działanie. W razie, gdy nie stwierdzono żadnej usterki, to taki pojazd był kierowany do dalszego użytkowania. Natomiast naprawy były wykonywane jedynie w razie stwierdzenia usterki. Z tego też względu, bywały takie okresy, że odwołujący przez całe dniówki robocze zajmował się wyłącznie wykonywaniem przeglądów i w tym czasie

nie dokonywał żadnych napraw. Przeważnie jednak w ciągu danej dniówki roboczej było tak, że odwołujący przystępował do przeglądu podzespołów, a następnie przeważnie był zmuszony wymieniać jakieś uszkodzone

elementy. Ilość pracy powodowała, że odwołujący często pracował w nadgodzinach. Przeglądy przeważnie odbywały się nawet do 8 godzin, natomiast naprawy były prowadzone w zależności od skali awarii przez 3 - 8 godzin. Od roku 1994 odwołujący został brygadystą, jednak zasadniczo charakter jego pracy nie uległ zmianie, jedyną zmianą było powierzenie mu odpowiedzialności za właściwe wykonanie prac przez pracowników brygady i sprawdzenie poprawnego działania danego wagonu.

W piśmie procesowym z dnia 12 grudnia 2014r. pracodawca odwołującego wyjaśnił, że nie mógł ubezpieczonemu wystawić za okres zatrudnienia w tej firmie, świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, bowiem praca na stanowisku elektromontera urządzeń i aparatury trakcji elektrycznej może zostać zakwalifikowana do pracy w warunkach szczególnych wyłącznie w wypadku,

gdy pracownik zatrudniony jest na tym stanowisku w pełnym wymiarze czasu pracy stale i wyłącznie w kanałach remontowych. Natomiast w chwili obecnej pracownicy zatrudnieni na takim stanowisku nie wykonują wyłącznie pracy w kanałach remontowych, zaś w aktach osobowych odwołującego brak jest dokumentów potwierdzających, że w okresie wcześniejszym wykonywał on pracę stale i wyłącznie w kanałach remontowych.

Sąd stwierdził, że w aktach osobowych odwołującego znajduje się angaż z dnia 15 grudnia 1994r., na mocy którego z dniem 19 grudnia 1994r. powierzono mu obowiązki brygadzysty, w ramach których był odpowiedzialny za rytmiczne wykonywanie zadań przez brygadę oraz za dyscyplinę pracy.

W oparciu o powyższe ustalenia, dokonane na podstawie zeznań świadków: A. R. i J. S. (1), a także wyjaśnień ubezpieczonego, pisma firmy (...) S.A. w C. z dnia 12 grudnia 2014r., a także akt osobowych świadków i odwołującego i akt Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C., dołączonych do akt niniejszej sprawy, Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy odwołał się do przesłanek nabycia prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, wskazanych w art. 32 i art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227, ze zm.) w powiązaniu z § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz.43 ze zm.) oraz wykazem prac, stanowiących prace w szczególnych warunkach i wskazał, że przedmiotem sporu

w niniejszej sprawie pozostawało ustalenie, czy ubezpieczony spełnia przesłanki do nabycia emerytury wcześniejszej z tytułu pracy w warunkach szczególnych po ukończeniu 60 roku życia.

Rodzaje prac, które należy zaliczyć, jako wykonywane w warunkach szczególnych, określają wykazy stanowiące załącznik do powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. I tak, w dziale XIV, gdzie pod poz. 16 wymienione są prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych.

Natomiast, zdaniem Sądu, postępowanie dowodowe wykazało, że ubezpieczony S. K. ukończył wprawdzie 60 rok życia i na dzień 31 grudnia 1998r. udowodnił łącznie ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, jednak nie udowodnił

co najmniej 15 lat pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach.

Nie budziło wątpliwości Sądu I instancji, że praca ubezpieczonego w całym okresie zatrudnienia w (...) S.A. w C., na stanowisku elektromontera urządzeń i aparatury trakcji elektrycznej, nie była faktycznie pracą w warunkach szczególnych, wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, określoną w wykazie A, dziale XIV pod poz. 16, którą należy pojmować ściśle,

z zapisami tego załącznika, przy czym ubezpieczony niewątpliwie pracę taką wykonywał, jednak nie odbywało się to stale i w pełnym wymiarze czasu pracy,

gdyż jego obowiązki pracownicze polegały w pierwszej kolejności na wykonywaniu w trakcie czasu pracy okresowych przeglądów elementów podwozia tramwaju, a dopiero po stwierdzeniu awarii lub usterki, przystępował on do ich usuwania. Nie zawsze dany pojazd wymagał napraw, natomiast wszystkie wymagały wykonania przeglądów okresowych. Z tego też względu przeważającym rodzajem wykonywanych przez niego prac było wykonywanie przeglądów. Wprawdzie odbywało się ono również w kanałach remontowych, jednak w tym czasie odwołujący jedynie sprawdzał poprawne działanie poszczególnych elementów, co nie wiązało się z ich wymontowywaniem, czy regulacją. Natomiast praca przy naprawach tych pojazdów odbywała się w mniejszym wymiarze czasu pracy, niż praca przy przeglądach. Wprawdzie oba powyższe rodzaje pracy były świadczone wyłącznie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w kanałach remontowych, jednak połączenie w ramach jednego stanowiska prac o wysokim stopniu szkodliwości (w charakterze szczególnym) oraz prac, gdzie ten stopień szkodliwości jest niższy, uniemożliwia stwierdzenie, że ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał pracę w warunkach szczególnych

W niniejszej sprawie przeglądy podwozi, mimo, że były wykonywane w kanałach remontowych, to jednak były jedynie etapem przygotowawczym do przeprowadzenia samej naprawy.

Apelację od wyroku wniósł pełnomocnik ubezpieczonego.

Zaskarżając w całości wyrok Sądu I instancji, apelujący zarzucił:

- naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 184 oraz art. 32 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r.

o emeryturach i rentach z FUS w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, poprzez przyjęcie,

że w niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki zastosowania powyższej normy i w konsekwencji oddalenie odwołania ubezpieczonego,

- sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału, poprzez ustalenie, że ubezpieczony w spornym okresie nie wykonywał stale

i w pełnym wymiarze czasu pracy prac określonych w wykazie A, dziale XIV, poz. 16 załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r.

W oparciu o podniesione zarzuty, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 1 września 2014r.

W uzasadnieniu apelacji podniósł, że wbrew ocenie Sądu I instancji, z zebranego materiału dowodowego wynika, że czynności podejmowane w ramach przeglądów technicznych taboru oraz czynności jego naprawy stanowią nierozłączną całość, będąc elementami spójnego ciągu technologicznego.

Stąd ustalenie przez Sąd I instancji, iż „bywały takie okresy, że odwołujący przez całe dniówki robocze zajmował się wyłącznie wykonywaniem przeglądów i w tym czasie nie dokonywał żadnych napraw” nie koresponduje z treścią dowodów przeprowadzonych w sprawie. Każdy przegląd wiązał się z wymianą lub naprawą części lub podzespołów uszkodzonych albo zużytych, bądź też takich, których termin używalności upływał. Trudno bowiem sobie wyobrazić sytuację, w której naprawy taboru tramwajowego będą dokonywane bez przeglądu taboru lub w której przegląd techniczny nie wiązałby się

z naprawą, czy wymianą poszczególnych części.

Podkreślenia także wymaga - co wynika z zeznań świadka J. S. (2) - ubezpieczony w spornym okresie zajmował stanowisko elektromontera aparatury i trakcji elektrycznej „przy naprawie wagonów tramwajowych”. Natomiast z zeznań

świadka A. R. wynika, że odwołujący pracował „przy naprawie

i przeglądach technicznych wagonów tramwajowych”.

Sąd też rozbieżność tych zeznań uznać należy za pozorną, bowiem przy założeniu jednolitego ciągu technologicznego, świadkowie wyraźnie wzajemnie utożsamiali czynności przeglądów z naprawą wagonów.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o jej oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego jest uzasadniona.

Sąd Apelacyjny w całości podzielił zarzuty apelacji, dokonując odmiennej, niż Sąd I instancji oceny ustaleń, w szczególności także zeznań świadków.

Niewątpliwie ubezpieczony w spornym okresie pracował wyłącznie w kanałach, a w zakres jego obowiązków wchodziło dokonywanie przeglądów taboru oraz naprawy taboru.

Oczywistym dla Sądu Apelacyjnego jest, że nie sposób dokonać naprawy jakiegokolwiek urządzenia bez stosownego przeglądu, bowiem koniecznym jest najpierw ustalenie, czy i jakie elementy funkcjonują wadliwie, bądź uległy zużyciu, czy amortyzacji, a ich wymiana, bądź naprawa jest dopiero następnym etapem, po zdiagnozowaniu problemu.

Bezpodstawnie przyjął Sąd I instancji, że użyte sformułowanie „przeglądy i naprawy” stanowi odzwierciedlenie dwóch odrębnych procesów, czy rodzajów wykonywanych prac.

Oczywistym zatem jest, że zakres wykonywanych przez ubezpieczonego czynności mieści się całkowicie (jako jeden ciąg technologiczny) w dyspozycji poz. 16 działu XIV wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. (...) i mając na uwadze powyższe, na mocy art. 386 § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

O kosztach postępowania Sąd Apelacyjny orzekł w oparciu o § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. 2013.490 t.j.) w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015.1804).

/-/SSO del. M.Pierzycka-Pająk /-/SSA M.Małek-Bujak /-/SSA J.Ansion

Sędzia Przewodnicząca Sędzia

JR